

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP   **1.2. KOD OBSZARU**   **1.3. DATA OPRACOWANIA**   **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
B   PLH020082   2008-01   2009-04

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

Wuczyński A., IOP PAN, Dolnośląska Stacja Terenowa; Pender K., Dajdok Z., Instytut Biologii Roślin UWr; Furmankiewicz J., Instytut Zoologiczny UWr

1.7. NAZWA OBSZARU:

Wzgórza Niemczańskie

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

2009-10

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 16 44 31

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 50 45 58

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

3 237,2

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

220

MAKSYMALNA

418

ŚREDNIA

314

2.5. REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

Kod	Nazwa regionu	%
PL517	Wałbrzyski	91
PL518	Wrocławski	9

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego

Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzc	Stan zachow.	Ocena ogólna
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	0,02	A	C	A	B
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	0,06	B	C	A	C
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	2,55	A	C	B	B
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	0,02	A	C	B	B
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	0,41	B	C	B	C
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	0,25	B	C	B	C
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	19,10	A	C	A	A
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	20,36	A	C	A	A
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	1,20	A	C	A	B

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodca	Zimująca				
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>		1 p					D
A027	<i>Egretta alba (Ardea alba)</i>			do 10 i				D
A030	<i>Ciconia nigra</i>		min. 2p					D
A031	<i>Ciconia ciconia</i>		2 p					D
A072	<i>Pernis apivorus</i>		2-5p					D
A229	<i>Alcedo atthis</i>	1-3p						D
A234	<i>Picus canus</i>	5-10 p						D
A236	<i>Dryocopus martius</i>	min. 5 p						D
A238	<i>Dendrocopos medius</i>	min. 15 p						D
A307	<i>Sylvia nisoria</i>		min. 10 p					D
A321	<i>Ficedula albicollis</i>		min. 10 p					D
A338	<i>Lanius collurio</i>		min. 15 p					D
A379	<i>Emberiza hortulana</i>		min. 5 p					D

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodca	Zimująca				

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodca	Zimująca				
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	50i			C	A	C	B
1323	<i>Myotis bechsteinii</i>	10-20i			C	A	C	B
1324	<i>Myotis myotis</i>	50i			C	A	C	C
1355	<i>Lutra lutra</i>	R			D			

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodca	Zimująca				

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodca	Zimująca				
1145	<i>Misgurnus fossilis</i>	V			C	A	C	C

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU				
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA		Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie	
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna				
1037	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	2 loc.				D			
1060	<i>Lycaena dispar</i>	4 loc.				C	A	C	C
1061	<i>Maculinea nausithous</i>	1 loc.				D			

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Populacja			Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PTAKI

Populacja Motywacja

SSAKI

Populacja Motywacja

Eptesicus serotinus
 Glis glis
 Martes martes
 Mustela erminea
 Mustela putorius
 Myotis brandtii
 Myotis daubentonii
 Myotis mystacinus
 Myotis nattereri
 Nyctalus noctula
 Pipistrellus nathusii
 Pipistrellus pipistrellus
 Pipistrellus pygmaeus
 Plecotus auritus
 Plecotus austriacus

R C
 R A
 R C
 R D
 R C
 C C
 C C
 C C
 R C
 R C
 R C
 V C
 R C
 C C
 R C

PLĄZY

Populacja Motywacja

Bufo viridis
 Hyla arborea
 Rana arvalis
 Rana esculenta
 Rana temporaria
 Triturus alpestris
 Triturus vulgaris

R C
 C C
 C C
 C C
 C C
 C D
 R D

GADY

Populacja Motywacja

Anguis fragilis
 Lacerta agilis
 Lacerta vivipara

R D
 C C
 R D

RYBY

Populacja Motywacja

BEZKRĘGOWCE

Populacja Motywacja

Papilio machaon

R A

ROŚLINY

Populacja Motywacja

Asarum europaeum

C D

<i>Avenula pratensis</i>	R	D
<i>Campanula latifolia</i>	V	A
<i>Carex umbrosa</i>	V	A
<i>Cephalanthera damasonium</i>	R	A
<i>Cephalanthera longifolia</i>	V	A
<i>Colchicum autumnale</i>	V	D
<i>Convallaria majalis</i>	R	D
<i>Dactylorhiza majalis</i>	V	D
<i>Daphne mezereum</i>	R	D
<i>Digitalis grandiflora</i>	V	D
<i>Epipactis helleborine</i>	R	D
<i>Frangula alnus</i>	C	D
<i>Galanthus nivalis</i>	C	D
<i>Galium odoratum</i>	R	D
<i>Geranium sanguineum</i>	V	D
<i>Gladiolus imbricatus</i>	R	D
<i>Hedera helix</i>	C	D
<i>Iris sibirica</i>	V	A
<i>Leucojum vernum</i>	R	D
<i>Lilium martagon</i>	V	D
<i>Listera ovata</i>	V	D
<i>Melittis melissophyllum</i>	R	D
<i>Neottia nidus-avis</i>	V	D
<i>Ophioglossum vulgatum</i>	V	D
<i>Platanthera bifolia</i>	V	D
<i>Polypodium vulgare</i>	R	D
<i>Primula elatior</i>	R	D
<i>Primula veris</i>	V	D
<i>Verbascum phoeniceum</i>	R	D
<i>Viburnum opulus</i>	R	D
<i>Vinca minor</i>	R	D

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	12 %
Lasy liściaste	39 %
Lasy mieszane	25 %
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	2 %
Siedliska rolnicze (ogólnie)	22 %
Suma pokrycia siedlisk 100 %	

OPIS OBSZARU

Obszar ostoi Natura 2000 obejmuje pasma sąsiadujących wzniesień wyznaczające zachodni kraniec rozległego mezoregionu Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich. Są to (od zachodu) Wzgórze: Krzyżowe, Gilowskie, Gumińskie i Dębowe, mające rangę mikroregionów w podziale fizycznogeograficznym. Pasma te mają kształt niewysokich (maks. 418 m n.p.m.), zalesionych grzbietów usytuowanych południkowo, wyraźnie wyodrębnionych krajobrazowo i wzajemnie pooddzielanych obniżeniami dolinowymi, zajętej przez miejscowości i użytki rolne. Wzgórze te stanowią część tzw. bloku przedsudeckiego o bardzo złożonej budowie geologicznej, występują tu sjenity, serpentynity, magnezyty i wapienie krystaliczne oraz najpowszechniejsze łupki krystaliczne. Skały te były w przeszłości eksploatowane, czego pozostałościami są nieczynne wyrobiska małych kamieniołomów i kopalni.

Ostoja "Wzgórze Niemczańskie" obejmuje głównie obszary zalesione, których wspólną cechą - mimo podziału na wymienione pasma - jest dominujący udział drzewostanów liściastych z dobrze zachowanymi zbiorowiskami. Równocześnie, lasy ograniczone są do wyżej położonych partii wzgórz, co jest cechą całego makroregionu Przedgórze Sudeckiego (zwanego stąd Krainą Gór Wyspowych), a jednocześnie zadecydowało o rozproszonym przebiegu granic ostoi oraz o wydzieleniu Wzgórz Dębowych w formie enklawy. Oprócz zbiorowisk leśnych ostoja obejmuje kilka obiektów i środowisk, o wybitnych wartościach przyrodniczych: - siedliska łąkowe, w szczególności: a) śródleśny kompleks zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (2 ha), położony w południowej części Wzgórz Krzyżowych (oddz. 46 leśnictwa Ligota Wlk.), znakomicie zachowany i corocznie wykaszany, z silnymi populacjami gatunków uznawanych za ginące w kraju (Nadkierniczna 2003, Szurlej i Wasiak 2007), oraz b) kilkudziesięciohektarowy kompleks muraw kserotermicznych pokrywających odkryte wzgórze koło Księginic Wlk., stanowiące północny kraniec Wzgórz Dębowych - silnie nastłonecznione, o charakterze stepowym ze zbiorowiskami roślin kserotermicznych i siedliskami rzadkich owadów.

- skalne bramy tworzone przez przełomowe odcinki potoków przecinające Wzgórze Gumińskie - tzw. "Szwedzki Okop" koło Przystronia i "Tatarski Jar" koło Gilowa. Wąwozy te, o zagłębieniu sięgającym kilkudziesięciu metrów, obejmują malownicze wychodnie skalne, okapy i półki, zaś strome zbocza pokrywają wielogatunkowe lasy liściaste. Objęcie tego obiektu ochroną rezerwatową proponowano już w latach 80. ub. wieku (Wilczyńska 1984);

- nieczynna kopalnia wapienia koło Gilowa na Wzgórzach Gilowskich, z systemem podziemnych sztolni i jeziorem, stanowi ważną na Przedgórze Sudeckim ostoję nietoperzy (patrz niżej).

- zbiorniki wodne - dwa stawy założone na potoku Krzywula, okalającym od północy i północno-zachodu masyw Wzgórz Krzyżowych (Trzciny Staw koło wsi Sieniawka i bezimienny staw koło Kołaczowa) oraz kompleks koło Jasina na Wzgórzach Gumińskich, zwany Doliną Siedmiu Stawów. Stawy częściowo otoczone są przez kompleksy leśne, stanowią ostoje ptaków, w tym gatunków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, ostoję bobrów *Castor fiber* (Trzciny Staw), a szczególnie cennym ich elementem są zespoły łągów zajmujące duże powierzchnie w części dopływowej.

Warto wspomnieć, że oprócz walorów przyrodniczych, obszar proponowanej ostoi jest niezwykle interesujący pod względem kulturowym. Odkryto tu ślady siedmiu wczesnośredniowiecznych grodzisk, z których jedno, w pobliżu "Tatarskiego Jaru", należy do największych na Śląsku (4,5 ha), zaś położona w centrum obszaru Niemcza jest jednym z najstarszych i najciekawszych miast w Polsce.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

W obszarze stwierdzono dotąd 8 typów siedlisk, w tym dwa priorytetowe, wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Pod względem powierzchni dominują śródładowe kwaśne dąbrowy oraz grądy środkowoeuropejskie, obecne głównie na zboczach i w części wierzchołkowej wzgórz. Przeważająca część tych siedlisk jest dobrze zachowana, choć drzewostany cechuje stosunkowo młody wiek. Na obszarze proponowanej ostoi obniżenia pomiędzy wyniesieniami miejscami mają charakter wąwozów o pionowych ścianach skalnych, na których obecne są płaty zbiorowisk z udziałem m.in. paprotki zwyczajnej *Polypodium vulgare*. Najcenniejsze siedliska tego typu występują w obrębie w/w "Szwedzkiego Okopu" i "Tatarskiego Jaru".

W zbiorowiskach leśnych ostoi zaznacza się udział buczyn - zarówno kwaśnych, jak i żyznych. Do najlepiej zachowanych - ze starym drzewostanem i dość bogatym runem - należą partie w okolicy Niemczy, na Wzgórzach Dębowych. Na szczególną uwagę zasługują pasma łągowo-jesionowych i olszowo-jesionowych wykształcające się w dolinach cieków i wokół stawów, w wielu miejscach wychodzące w formie wąskich korytarzy ekologicznych poza zwarte kompleksy leśne.

Wśród zbiorowisk leśnych na szczególną uwagę zasługują powierzchnie muraw kserotermicznych, których największy kompleks w granicach proponowanej ostoi znajduje się koło Księgienic Wielkich. Murawy te są zachowane w dobrej kondycji, a do osobliwości z nimi związanych należy m.in. czosnek skalny *Allium montanum* oraz liczna populacja dziewanny fioletowej *Verbascum phoeniceum* - gatunku zagrożonego w południowo-zachodniej Polsce, na Dolnym Śląsku znanego z zaledwie kilku stanowisk (Szczęśniak 2004). Do wartościowych zbiorowisk nieleśnych w granicach planowanego obszaru należą również płaty nawiązujące do fitocenoz łąki rajgrasowej (*Arrhenatheretum medioeuropaeum*) zachowane jeszcze w dolinie rzeki Olesznej. Najbogatsze płaty charakteryzuje obfity udział m.in. zimowita jesiennego *Colchicum autumnale*. Płaty te miejscami tworzą mozaikę z fragmentami podmokłych łąk z udziałem m.in. pełnika europejskiego (*Trollius europaeus*).

Proponowana ostoja obejmuje również siedliska łąk zmiennowilgotnych, których najlepiej zachowane płaty znajdują się koło Ligoty Wik. Mimo niewielkiej powierzchni, są to siedliska rzadkich w tej części Przedgórze roślin, takich jak: kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus* czy goździk pyszny *Dianthus superbus*.

Obszar proponowanej ostoi wybitnie wyróżnia fauna motyli. Za najbardziej interesujące należy uznać występowanie szlaczkonii szafrańca *Colias myrmidone*. Potwierdzone okazami stwierdzenie pochodzi ze Wzgórz Gilowskich z końca lat 1970 (Dąbrowski i Krzywicki 1982). Równocześnie wyznacza ono północno-zachodni kraniec zasięgu tego gatunku. W ostatnich latach gatunek nie został potwierdzony jednak jego występowanie nadal jest tu prawdopodobne. Pojedyncze stanowiska czerwonończyka nieparka *Lycaena dispar* oraz modraszka *nausitous* *Maculinea nausithous* znajdują się na terenie Wzgórz Krzyżowych. W przypadku innych motyli jako wyjątkowo interesujące należy uznać nagromadzenie z tego obszaru danych o rzadkich miernikowcach *Geometridae*. Stwierdzone tu *Eupithecia abbreviata*, *Perizoma hydrata*, *Scopula marginepunctata*, *Scopula incanata*, *Scotopteryx moeniata* znane są z pojedynczych stanowisk na Śląsku, zaś w przypadku *Chesias rufata* i *Stegania cararia* jest to jedyne stanowisko na Śląsku i jedno z nielicznych w Polsce. W szczególności Dębowa Góra położona w obrębie Wzgórz Krzyżowych jest miejscem wykrycia wymienionych i kilkunastu innych, rzadkich gatunków miernikowców (Malkiewicz i Szpor 1996, Malkiewicz i Kokot 2005). Obszar ważny dla ochrony dwóch gatunków nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obejmuje nieczynną kopalnię wapienia w Gilowie stanowiącą jedno z ważniejszych w rejonie sudeckim stanowisk w okresie godowym i zimowym. Stwierdzono tu maksymalnie 95 zimujących nietoperzy z co najmniej 8 gatunków: nocek duży, nocek rudy, nocek wąsatek / nocek Brandta, nocek Natterera, mroczek pończocisty, gacek brunatny, gacek szary i mopek (Charaziak-Kovács et al. 2004, Furmankiewicz 2007). Sztolnia ta jest także ważnym miejscem rojenia dla mopka, nocka rudego, nocka dużego, nocka wąsatek/nocka Brandta i gacka brunatnego (Furmankiewicz 2007). W miejscowościach bezpośrednio przylegających do proponowanego obszaru (Sieniawka, Ligota, Gilów, Roztocznik, Stoszów, Jażwina) zinwentaryzowano kolonie rozrodzce czterech gatunków, w tym 4 kolonie nocka dużego *M. myotis* (dane Grupy do Badań i Ochrony Nietoperzy przy PTPP "pro Natura", Furmankiewicz 2007, M. Furmankiewicz, dane niepubl.). Spośród innych ssaków, obszar obejmuje rejon występowania bobrów wokół Trzciniowego Stawu w Sieniawce (do niedawna czynne było także stanowisko przy stawie w Kołaczowie, obecnie zanikłe), jest też miejscem licznych występowania popielicy *Glis glis* (Witkowski 1993, Wuczyński i Garbowski 2000).

Główne walory ornitologiczne proponowanego obszaru to bogaty zespół ptaków leśnych, a także kilku wodnych, w tym 13 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (np. łągowe trzmieljad *Pernis apivorus*, dzięcioły czarny *Dryocopus martius* i średni *Dendrocopos medius*, muchołówka białoszysza *Ficedula albicollis*, bociany czarny *Ciconia nigra* i biały *C. ciconia*, bączek *Ixobrychus minutus*), oraz 14 dalszych gatunków łągowych, uznawanych za rzadkie i zagrożone (Witkowski 1993a, Wuczyński 1997).

4.3. ZAGROŻENIA

Do najpoważniejszych zagrożeń dla flory i fauny tego terenu należą:

- intensywna gospodarka leśna - utrzymywanie niskiego wieku rębności, całkowite usuwanie posuszu, wycinanie podszytu, likwidacja dziuplastych drzew, wprowadzanie gatunków obcych do drzewostanu (gł. *Robinia pseudoacacia*, *Quercus rubra*);
- osuszanie lasów, zwłaszcza podmokłych, wskutek niedostatecznej ilości opadów lub celowych zabiegów melioracyjnych.

Wskazane jest aktywne zatrzymywanie wód w czasie spływów wiosennych.

- naturalna sukcesja w wyniku zaprzestania użytkowania fitocenoz łąkowych lub zalesianie,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami komunalnymi,
- dzikie wysypiska śmieci,
- niekontrolowana turystyka,
- niszczenie sztolni pokopalnianych (zamurowanie lub zasypanie wejść), niszczenie schronisk nietoperzy, likwidacja otworów wlotowych, prowadzenie remontów budynków w okresie rozrodu, niepokojenie nietoperzy w okresie hibernacji, wandalizm,
- inwestycje związane ze zmianą koryt rzek i strumieni,

- zamiana użytków rolnych na działki budowlane i rekreacyjne.

4.4. STATUS OCHRONNY

Obecnie w granicach proponowanej ostoi jedynym obszarem chronionym jest strefa ochronna wokół stanowiska lęgowego bociana czarnego *Ciconia nigra*, w leśnictwie Ligota Wlk. W wyniku badań prowadzonych tu w latach wcześniejszych proponowano objęcie ochroną trzech obszarów:

- Piekiełko - przełom Piekiełnego Potoku, proponowany rezerwat przyrody (Wilczyńska 1984),
- Grądy i łągi koło Ligoty Wlk. (oddz. 26, 32, 33 leśnictwa Ligota Wlk.), bez wskazania formy ochrony (Panek 1991, Witkowski 1993),
- Grąd koło Kołaczowa (oddz. 21, 22 leśnictwa Ligota Wlk.), bez wskazania formy ochrony (Panek 1991).

Ponadto, w wyniku inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000 przeprowadzonej w 2007 roku na terenie Nadleśnictwa Świdnica, wytypowano obiekty o najcenniejszych walorach z punktu widzenia sieci Natura 2000 (Szurlej i Wasiak 2007).

Szczególne ich skupienie wskazano właśnie na obszarze proponowanej ostoi "Wzgórza Niemczańskie". Były to:

- Tatarski Jar - przełom Piekiełnego Potoku,
- Skalny Jar - oddz. 23 leśnictwa Ligota Wlk.,
- kompleks łąk trzęślicowych - w oddz. 46 leśnictwa Ligota Wlk.,
- lasy grądowe w leśnictwie Gilów (bez wskazania szczegółowej lokalizacji).

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Lasy Państwowe;

Grunty rolne - w przewadze prywatne, część prawdopodobnie własność Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa; staw koło Sieniawki - administracja państwowa (Urząd Gminy Łagiewniki); staw koło Kołaczowa - Koło Wędkarskie "Tinca tinca" z Dzierżoniowa.

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Anonymus ? Inwentaryzacja florystyczna i faunistyczna w ramach inwentaryzacji przyrodniczej gmin d. województwa wrocławskiego na terenie gmin Łagiewniki i Kondratowice.

Charaziak-Kovács A. i In. 2004 Zimowe stanowiska nietoperzy na Przedgórzu Sudeckim. W: Flousek J., Bartonička T. (red.). Bats of the Sudetes. Vrchlabí.

Dąbrowski J. S., Krzywicki M. 1982. Ginące i zagrożone gatunki motyli (Lepidoptera) w faunie Polski. Cz. I. Studia Naturae, ser. B. 31: 3-171.

Malkiewicz A., Kokot A. 2005 Nowe dane o rzadkich gatunkach motyli (Lepidoptera) na terenie Borów Dolnośląskich i Sudetów - kontynuacja II. Przyroda Sudetów 8 89-96

Malkiewicz A., Szpor R. 1996 Uwagi o występowaniu *Eupithecia inturbata* (Hübner, 1817) i kilkunastu rzadkich miernikowców (Lepidoptera, Geometridae) w zachodniej Polsce. Przegląd Zool. 211-214 40

Nadkierniczna M. 2003 Rzadkie i chronione rośliny naczyniowe Wzgórz Krzyżowych koło Dzierżoniowa. Przyroda Sudetów Zachodnich 6 31-36

Nadleśnictwo Świdnica 2007 Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000.

Panek E. 1991 Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Łagiewniki. Uniwersytet Wrocławski, Instytut Botaniki (mscr.).

Pender K. 1991 Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Strzelin Uniwersytet Wrocławski, Instytut Botaniki. Maszynopis

Szczeńsiak E. 2004 Flora i roślinność Przedgórza Sudeckiego W: J.Fabiszewski (red.) Wartości botaniczne wybranych pasm Sudetów. Prace Wrocławskiego Tow. Nauk. Ser. B, Nr 213 115-132

Szpora R. ? Zbiór motyli.

Szurlej A., Wasiak P. 2007 Natura 2000 w Nadleśnictwie Świdnica. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.

Śliwa W. ? Zbiór motyli (Poznań)

Walczak W. 1970 Obszar Przedsudecki. PWN, Warszawa.

Wilczyńska W. 1984 Roślinność projektowanego rezerwatu krajobrazowego koło Niemczy na Wzgórzach Niemczańskich. Acta Univ. Wrat., Prace Bot. No 666, 29

Witkowski J. (red.). 1993 Gmina Kondratowice - opracowanie faunistyczne. Uniwersytet Wrocławski, Instytut Zoologiczny (mns.).

Witkowski J. (red.). 1993a Gmina Łagiewniki - opracowanie faunistyczne. Uniwersytet Wrocławski, Instytut Zoologiczny (mnc.).

Wuczyński A. 1997 O historii zasiedlenia i lęgach bociana białego *Ciconia ciconia* na Przedgórzu Sudeckim. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 53, 6 28-44

Wuczyński A., Garbowski A. 2000 Popielica Glis glis (Linnaeus, 1776) na Wzgórzach Krzyżowych (Przedgórze Sudeckie). *Przegląd Zool.* 44 93-97

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

KOD % POKRYCIA

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

KOD FORMY OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-------------------	---------------	-------------	------------

desygnowanymi na poziomie międzynarodowym

NAZWA STATUSU OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-----------------------	---------------	-------------	------------

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD CORINE	TYP RELACJI	% POKRYCIA
------------	-------------	------------

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU **I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR**

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	A	90	-
622	<i>Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</i>	C	30	0

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
-----	-------	--------------	-----------	-------

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

SPRAWUJĄCY NADZÓR (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY:

7. MAPY OBSZARU

Mapy fizyczne obszaru

Numer mapy	Skala	Projekcja	Opis
M-33-46-C	1: 50000	PUWG 1992	Yes
M-33-46-D	1: 50000	PUWG 1992	Yes

Zdjęcia lotnicze obszaru

Numer	Obszar	Temat	Data
-------	--------	-------	------

8. ZDJĘCIA OBSZARU

Numer	Obszar	Temat	Autor	Data
-------	--------	-------	-------	------

4. OPIS OBSZARU

4.7. HISTORIA